

Zadeva C-519/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

9. julij 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

13. junij 2019

Tožeča stranka:

Passenger Rights spółka akcyjna s sedežem v Varšavi (Poljska)

Tožena stranka:

Ryanair DAC s sedežem v Dublinu (Irska)

[...] (ni prevedeno)

SKLEP

13. junij 2019

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (regionalno sodišče v Varšavi, XXIII. gospodarski pritožbeni oddelek) [...] (ni prevedeno) je

[...] (ni prevedeno)

na podlagi obravnave [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

v zadevi zaradi tožbe družbe Passenger Rights spółka akcyjna s sedežem v Varšavi (prej: Passenger Rights sp. z o.o. s sedežem v Varšavi),

zoper družbo Ryanair DAC s sedežem v Dublinu (Irska)

zaradi plačila

na podlagi pritožbe tožene stranke

zoper sklep Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie (občinsko sodišče glavnega mesta Varšava v Varšavi)

z dne 15. februarja 2019 [...] (ni prevedeno)

sklenilo:

Sodišče Evropske unije se na podlagi člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije zaprosi za odgovor na to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali je treba člen 2(b), člen 3(1) in (2) ter člen 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah ter člen 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah pri presoji veljavnosti dogovora o pristojnosti razlagati tako, da se na neobstoj posamičnega dogovora o pogodbenem pogoju in na nepoštena pogodbeno določila iz dogovora o pristojnosti lahko sklicuje tudi končni prevzemnik terjatve, ki je terjatev na podlagi odstopa terjatve pridobil od potrošnika in ki sicer nima statusa potrošnika?

Obrazložitev

1. DEJANSKO STANJE IN POTEK POSTOPKA:

Tožeča stranka, družba Passenger Rights spółka akcyjna s sedežem v Varšavi (Poljska), je od tožene stranke, družbe Ryanair DAC s sedežem v Dublinu (Irska) pred sodiščem zahtevala plačilo 250 EUR za škodo zaradi odpovedanega leta iz Milana do Varšave.

V odgovoru na tožbo je tožena stranka uveljavljala ugovor krajevne nepristojnosti poljskega sodišča in predlagala, naj se tožba zavrne. Navedla je, da je bila prevozna pogodba sklenjena na podlagi splošnega pravilnika o prevozih družbe Ryanair, s katerimi je potnik ob nakupu letalske karte na spletu soglašal. Navedla je, da se v skladu z določbo št. 2.4 splošnega pravilnika o prevozih – če ni z [Montrealsko konvencijo iz leta 1999] drugače dogovorjeno ali drugače določeno v kogentnih predpisih – prevozna pogodba, ki se sklene s toženo stranko kot prevoznikom, splošni pogoji prevoza in pravilnik tožene stranke razlagajo na podlagi določb irskega prava, za vse spore, ki izhajajo iz ali so povezani s prevozno pogodbo, pa so pristojna irska sodišča. Tožena stranka je navedla, da je tožeča stranka kot prevzemnik potnikove terjatve prav tako vezana z napoltilom na irsko sodišče.

Prvostopenjsko sodišče je s sklepom z dne 15. februarja 2019 zavrnilo predlog za zavrnjenje tožbe, podobno kot druga poljska sodišča v nekaj deset podobnih primerih. Pojasnilo je, da je bil sicer med odstopnikom vtoževanih terjatev in

toženo stranko sklenjen dogovor o pristojnosti, v skladu s katerim se za prevozno pogodbo uporabljajo določbe irskega prava in je za obravnavanje sporov, ki izhajajo iz te pogodbe, pristojno irsko sodišče, vendar pa je občinsko sodišče, ki je obravnavalo to zadevo, menilo, da ta dogovor za odstopnika terjatve (potnika) ni zavezujoč. Pri tem se je sklicevalo na člen 3(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, ki določa, da pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nepoštenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.

Tožena stranka je v pritožbi navedla, da se posebni sistem varstva potrošnika, ki je določen v pravu Unije, nanaša le na končnega potrošnika, ki je zasebnik, ki ne opravlja gospodarske ali poklicne dejavnosti. Tožena stranka je navedla, da tožeča stranka ni potrošnik, zato ni upravičena do varstva, ki je v zvezi s pristojnostjo določeno za potrošniške pogodbe. Tožena stranka je med drugim navedla očitke, da so bili kršeni člen 1099(1) Kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku) in člen 17(3) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi s členom 19 te uredbe (Uredba Bruselj Ia), ker ti členi niso bili uporabljeni, zaradi česar se je zavzelo stališče, da določbe splošnih pogojev prevoza in pravilnika niso zavezujoče za potrošnika, in posledično tudi ne za tožečo stranko. Tožena stranka je navedla tudi očitke, da so bili v tej zadevi kršeni člen 385¹ Kodeks cywilny (civilni zakonik) v povezavi s členom 385³, točka 23, in členom 509 tega zakonika, s tem, da so bili v tej zadevi uporabljeni, zlasti v zvezi z ugotovitvijo, da določbe pravilnika tožene stranke o izključni pristojnosti niso zavezovale potrošnika (pravnega prednika tožeče stranke), in posledično tudi ne tožeče stranke kot prevzemnika terjatve.

1. PRAVO EVROPSKE UNIJE

Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah

Člen 25

1. Če so se stranke, ne glede na njihovo stalno prebivališče, dogovorile, da mora biti za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, pristojno določeno sodišče ali sodišča določene države članice, je pristojno to sodišče oz. so pristojna sodišča te države članice, razen če je po pravu navedene države članice materialna veljavnost dogovora nična. Ta pristojnost je izključna, razen če se stranke niso dogovorile drugače. Dogovor o pristojnosti je sklenjen:

- (a) v pisni obliki ali potrjen v pisni obliki;
- (b) v obliki, ki je v skladu s prakso, ki je ustaljena med strankama, ali

(c) v mednarodni trgovini v skladu z mednarodnimi trgovskimi običaji, ki so znani strankam ali bi jim morali biti znani in ki so splošno priznani v mednarodni trgovini ter jih redno upoštevajo stranke pogodb istega tipa v okviru zadevne panoge.

2. Vsaka komunikacija po elektronskih medijih, ki zagotavlja trajen zapis dogovora, je enakovredna „pisni obliki“.

3. Sodišče ali sodišča države članice, ki jim je bila podeljena pristojnost na podlagi akta o ustanovitvi trusta, imajo izključno pristojnost v vseh postopkih zoper ustanovitelja, upravitelja ali upravičenca, če gre za razmerja med temi osebami ali njihove pravice ali obveznosti v okviru trusta.

4. Dogovori ali določbe iz akta o ustanovitvi trusta, ki podeljujejo pristojnost, nimajo pravne veljave, če so v nasprotju s členi 15, 19 ali 23 ali če izključujejo pristojnost sodišč, ki imajo v skladu s členom 24 izključno pristojnost.

5. Dogovor o pristojnosti, ki je del pogodbe, se obravnava kot dogovor, ki je neodvisen od drugih pogodbenih pogojev.

Veljavnosti dogovora o pristojnosti ni mogoče ugovarjati zgolj na podlagi trditve, da je pogodba neveljavna.

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah

Člen 2

V tej direktivi:

- (a) „nedovoljeni [nepošteni] pogoji“ pomenijo pogodbene pogoje, opredeljene v členu 3;
- (b) „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki v pogodbah, zajetih s to direktivo, deluje za namene, ki so izven njene poslovne ali poklicne dejavnosti;

Člen 3(1) in (2)

1. Pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega [nepoštenega], če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Kjer se uporabljata Pogodbi in brez poseganja v njune posebne določbe, je prepovedana vsakršna diskriminacija glede na državljanstvo.

Evropski parlament in Svet lahko po rednem zakonodajnem postopku sprejmeta predpise, s katerimi prepovesta takšno diskriminacijo. 2. Pogodbeni pogoj šteje za pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, če je bil sestavljen vnaprej

in potrošnik zato ni mogel vplivati na vsebino določbe, zlasti v okviru vnaprej oblikovane tipske pogodbe.

Dejstvo, da sta se stranki o nekaterih vidikih pogoja ali o posebnem pogoju dogovorili posamično, ne izključuje uporabe tega člena za preostalo pogodbo, če celotna ocena pogodbe pokaže, da gre vendarle za vnaprej oblikovano tipsko pogodbo.

Če prodajalec ali ponudnik trdi, da sta se stranki o tipskem pogoju dogovorili posamično, nosi dokazno breme.

Člen 6(1)

1. Države članice določijo, da nedovoljeni [nepošteni] pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nedovoljenih [nepoštenih] pogojev.

2. NACIONALNO PRAVO

- Kodeks cywilny (civilni zakonik, v nadaljevanju k.c.) z dne 10. maja 2018 (Dz.U. 2018, pozicija 1025);

- Kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku, v nadaljevanju k.p.c.) z dne 14. junija 2018 (Dz.U. 2018, pozicija 1360)

Člen 1099(1) k.p.c.

Če za pristojnost [poljskega] sodišča v neki zadevi ni druge pravne podlage, postopka pa tudi ni mogoče voditi pred sodiščem ali drugim organom tuje države ali pred njim ni mogoče zahtevati uvedbe postopka, so za zadevo pristojna [poljska] sodišča, če je podana zadostna povezava s poljskim pravnim redom.

Členi 385¹, 385³, točka 23, in 509 k.c.

(385¹) § 1. Potrošnika pogodbeno določila, ki niso bila dogovorjena posamično, ne zavezujejo, če njegove pravice in obveznosti določajo v nasprotju z dobrimi običaji, tako da so v bistvenem nasprotju z njegovimi interesi (nedovoljena pogodbeno določila). To ne velja za določila, s katerimi se opredeljujejo glavne dajatve strank, med drugim cena ali plačilo, če so bile jasno opredeljene.

§ 2. Če neko določilo pogodbe na podlagi odstavka 1 potrošnika ne zavezuje, stranke še vedno zavezuje preostali del pogodbe.

§ 3. Pogodbeno določila, ki niso dogovorjena posamično, so tista določila pogodbe, na katerih vsebino potrošnik ni imel dejanskega vpliva. To zlasti velja za določila pogodbe, vsebovana v tipski pogodbi, ki jo je potrošniku ponudil sopogodbjenik.

§ 4. Dejstvo, da je bilo pogodbeno določilo dogovorjeno posamično, mora dokazati tisti, ki se nanj sklicuje.

(385³, točka 23) V primeru dvoma se šteje, da so nedovoljena zlasti pogodbeno določila: ki izključujejo pristojnost poljskih sodišč ali za obravnavanje zadeve določajo pristojnost poljskega ali tujega arbitražnega sodišča ali drugega organa, ali določajo pristojnost sodišča, ki po zakonu ni krajevno pristojno.

(509) § 1. Upnik lahko terjatev brez soglasja dolžnika prenese na tretjo osebo (odstop terjatve), razen če temu nasprotujejo zakon, pogodbeno določila ali narava obveznosti.

§ 2. Skupaj s terjatvijo se na prevzemnika terjatve prenesejo vse z njo povezane pravice, zlasti zahtevki za plačilo dolgovanih obresti.

POMISLEKI NACIONALNEGA SODIŠČA:

1. V sistematiki Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je splošno pravilo, določeno v členu 4 te uredbe, pristojnost sodišč države članice kraja stalnega prebivališča ali sedeža tožene stranke. Ta določba zgolj kot izjemo določba izčrpno naštete primere, v katerih tožena stranka lahko ali mora pristati na to, da je tožena pred sodišči druge države članice. Pravila o pristojnosti, ki so izjema od tega splošnega pravila, je treba razlagati ozko, kar pomeni, da jih ni mogoče razlagati tako, da bi se uporabljala za primere, ki niso izrecno navedeni v uredbi (glej sodbi z dne 25. januarja 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37, in z dne 20. januarja 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, točka 32).
2. Sodišče je v sodbi z dne 9. julija 2009, Peter Rehder/Air Baltic Corporation (C-204/08, EU:C:2009:439), presodilo, da je treba člen 5, točka 1(b), druga alineja, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah razlagati tako, da je pri letalskem prevozu oseb iz ene države članice v drugo, ki je opravljen na podlagi pogodbe, sklenjene z eno samo letalsko družbo, ki je dejanski prevoznik, za odločanje o odškodninskem zahtevku, ki izhaja iz te prevozne pogodbe in iz Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91, po izbiri tožeče stranke pristojno sodišče, v okraju katerega je kraj odhoda ali kraj prihoda letala, kot sta dogovorjena v navedeni pogodbi. V tej zadevi je kraj odhoda Poljska.
3. V tej zadevi je bil med potnikom – odstopnikom vtoževane terjatve – in toženo stranko sklenjen dogovor o pristojnosti, ki je določal, da se za prevozno pogodbo uporablja irsko pravo in da so za spore, ki izhajajo iz te pogodbe, pristojna irska sodišča. Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da ta dogovor odstopnika terjatve (potnika) ni zavezoval, ker se na podlagi člena 3(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z

dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah pogodbenica določila, ki niso bila posamično dogovorjena, lahko štejejo za nepoštena, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da določbe splošnih pogojev prevoza in pravilnika niso bile dogovorjene s potrošnikom, zaradi česar ne vežejo tožeče stranke – prevzemnika terjatve. Prvostopenjsko sodišče se je sklicevalo tudi na vsebinsko enake določbe nacionalnega prava, člen 385¹ k.c. v povezavi s členom 385³, točka 23, k.c., iz katerih izhaja, da je potrošnik upravičen do posebnega materialnopravnega varstva.

4. Iz člena 25(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah izhaja, da če so se stranke, ne glede na njihovo stalno prebivališče, dogovorile, da mora biti za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, pristojno določeno sodišče ali sodišča določene države članice, je pristojno to sodišče oziroma so pristojna sodišča te države članice, razen če je po pravu navedene države članice materialna veljavnost dogovora nična. Ta pristojnost je izključna, razen če se stranke niso dogovorile drugače.
5. Treba je ugotoviti, da je na podlagi pogodbe o odstopu terjatve potrošnikova terjatev prešla na subjekt, ki je pravna oseba. Nacionalni predpisi in trenutna sodna praksa Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) dopuščata celo odstop terjatve, za katero se šteje, da je nepoštena, potrošnik pa ima v primeru, da izterjavo te terjatve zaupa profesionalnemu subjektu, večje možnosti, da bo prišel do poplačila, kot če bi samostojno ukrepal proti trgovcu, ki je izvrševal nedovoljene prakse, katerih žrtev je bil poprej. Nepoštenost pogodbenih določil povzroči nastanek terjatve le na potrošnikovi strani, vendar pa je mogoče obveznost iz naslova te terjatve izpolniti tudi drugim subjektom, med drugim v primeru fiduciarnega odstopa terjatve z namenom poplačila, to je, ko prevzemnik poskrbi za izterjavo odstopljene terjatve v lastnem imenu, vendar za račun potrošnika, ki je terjatev odstopil. Pri tem se ne posega v interese potrošnika. Nepoštenost pogodbenega določila se lahko ugotovi v postopku zaradi plačila, ki ga je zoper dolžnika sprožil trgovec, ki mu je bila terjatev odstopljena [...] (ni prevedeno). Vendar Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) tega vprašanja ni obravnavalo z vidika prava Unije.
6. Sąd Okręgowy (regionalno sodišče) dvomi, ali je glede na člen 3(1) in člen 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah mogoče tudi subjekt, ki je terjatev prevzel od potrošnika, šteti za potrošnika, ker je od tega odvisna presoja veljavnosti dogovora o pristojnosti. Ni sporno, da je tožeča stranka – prevzemnik terjatve – trgovec in da je terjatev od potrošnika (potrošnika) prevzela v okviru opravljanja svoje gospodarske dejavnosti. Zato se postavlja vprašanje, ali se lahko sklicuje na pravice, ki jih ima v zvezi z dogovorom o pristojnosti *de facto* potrošnik, in ali je

nacionalno sodišče pristojno, da ta dogovor o pristojnosti na podlagi člena 3(1) in člena 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS presoja z vidika varstva potrošnika.

7. V skladu z akti prava Unije je potrošnik fizična oseba, ki deluje za namene, ki so izven njene trgovske ali gospodarske dejavnosti ali opravljanja svobodnega poklica. „Potrošnik“ je opredeljen kot nasprotje pojma „subjekt, ki opravlja poklicno ali pridobitno dejavnost“ (sodbi z dne 3. julija 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, točka 16, in z dne 20. januarja 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, točka 36). V Direktivi Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah potrošnik pomeni vsako fizično osebo, ki v pogodbah, zajetih s to direktivo, deluje za namene, ki so izven njene poslovne ali poklicne dejavnosti. V sodbi z dne 19. januarja 1993, Shearson Lehman Hutton/ TVB (C-89/91, EU:C:1993:15), je Sodišče navedlo, da je cilj posebnega sistema varstva potrošnika, ki je določen v pravu Unije, da se zagotovi ustrezno varstvo potrošniku, za katerega se šteje, da je v primerjavi s trgovcem ekonomsko šibkejša in pravno manj izkušena stranka, tako da se te stranke z obveznostjo, da mora tožbo vložiti na sodišče države, v kateri ima sedež njegov sopogodbenuk, ne bi odvrnilo od uveljavljanja sodnega varstva. V isti sodbi je Sodišče navedlo še, da se te določbe nanašajo le na končnega potrošnika, ki je zasebnik, ki ne opravlja gospodarske ali poklicne dejavnosti.
8. V skladu s sodno prakso Sodišča je treba pojem „potrošnik“ razlagati ozko, glede na položaj neke osebe v okviru določene pogodbe in ob upoštevanju narave in cilja te pogodbe, ne pa subjektivnega položaja te osebe, ker je mogoče isto osebo obravnavati kot potrošnika v okviru nekaterih transakcij in kot trgovca v okviru drugih (glej podobni sodbi z dne 3. julija 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, točka 16, in z dne 20. januarja 2005, Gruber, C-464/01, EU: C:2005:32, točka 36).
9. Nacionalnemu sodišču se postavlja vprašanje, ali zaradi odstopa terjatve, ki jo je potrošnik odstopil trgovcu, slednji nasledi pravice potrošnika in se lahko sklicuje na Unijino ugodno ureditev varstva potrošnikov iz, med drugim, člena 3(1) in člena 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993. Kot je Sodišče navedlo v drugem kontekstu, odstop terjatve ne vpliva na določitev pristojnega sodišča (sodbi z dne 18. julija 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, in z dne 21. maja 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335). Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da odstop, kakršen je obravnavan v postopku v glavni stvari, ne more utemeljiti nove posebne pristojnosti za prevzemnika kot potrošnika. Sodišče je navedlo, da v položaju, ko se terjatev nanaša na delikte, ki imajo tesno zvezo s krajem, kjer je nastal dogodek, prenos terjatve, ki jo prvotni upnik odstopi na drugo osebo, ne vpliva na določitev pristojnega sodišča. Tako ima po mnenju Sodišča bistven pomen narava terjatve, kategorija zahtevka, ki vpliva na določitev pristojnosti. Odstop terjatve ne spreminja narave prvotne obveznosti, zaradi česar se pristojnost ne spremeni.
10. V sodbi z dne 7. februarja 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), je Sodišče presodilo, da lahko dogovor o pristojnosti sodišča načeloma učinkuje le v

razmerjih med strankami, ki so soglašale s sklenitvijo pogodbe. Gre namreč za dogovor med temi strankami. Da bi dogovor lahko učinkoval za tretjo osebo, mora ta načeloma soglašati s tem učinkom.

11. Kot se zdi, pa je Sodišče v sodbi z dne 25. januarja 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37, zavzelo nasprotno stališče, da ker posebna ureditev iz členov 15 in naslednjih Uredbe št. 44/2001 izhaja iz skrbi za varstvo potrošnika kot stranke, ki se pri pogodbi šteje za ekonomsko šibkejšo in pravno manj izkušeno stranko kot njen sopogodbenuk, se potrošnika varuje zgolj, če je ta osebno tožeča ali tožena stranka v postopku. Vlagateljica pravnega sredstva, ki sama ni stranka zadevne potrošniške pogodbe, torej ne more koristiti pristojnosti za potrošnike (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, točke 18, 23 in 24). Ti preudarki morajo veljati tudi glede potrošnika, ki so mu bili odstopljeni zahtevki drugih potrošnikov.

Sodišče namreč meni, da se pravila o pristojnosti, ki so za področje potrošniških pogodb določena v členu 16(1) navedene uredbe, v skladu z besedilom tega člena uporabljajo zgolj za postopek, ki ga potrošnik sproži zoper drugo pogodbeno stranko, kar nujno pomeni, da je potrošnik z zadevnim toženim subjektom, ki dejavnost opravlja poklicno, sklenil pogodbo (sodba z dne 28. januarja 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, točka 32). Ta pogoj, ki se nanaša na obstoj pogodbe med potrošnikom in toženim trgovcem, omogoča predvidljivost določitve pristojnosti, kar je eden od ciljev Uredbe št. 44/2001, ki izhaja iz uvodne izjave 11 te uredbe.

12. Iz te sodne prakse tako izhaja dvom, ali je za določitev pristojnosti sodišča in za veljavnost dogovora o pristojnosti pomembna „prvotna“ narava obveznosti, ali pa lahko tudi trgovec, ki je prevzemnik terjatve, s sklicevanjem na ureditev varstva potrošnikov izpodbija veljavnost dogovora o pristojnosti kot nepoštenega določila.
13. Če se pojem potrošnika razlaga ozko, potem trgovec, ki je terjatev prevzel od potrošnika, ne bo mogel uveljavljati varstva, do katerega je upravičen potrošnik, in se ne bo mogel sklicevati na neveljavnost dogovora o pristojnosti.
14. Možno pa je upoštevati tudi, da ima bistven pomen edino prvotna terjatev, ki je vir obveznosti, iz katerega izhaja neka terjatev, in ki določa njeno naravo, medtem ko odstop terjatve narave obveznosti ne spreminja. V tem primeru bi se lahko trgovec skliceval na ureditev varstva potrošnikov iz člena 3(1) in člena 6(l) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993, ker bi se nanj prenesle vse pravice in obveznosti, torej celoten status potrošnika z vsemi posledicami, ki iz tega izhajajo. Pri tem ne gre samo za to, da se na prevzemnika prenese dogovor o pristojnosti, ampak za to, da se prenese posebna ureditev varstva potrošnikov, ki izhaja iz dejstva, da je stranka neke pogodbe v šibkejšem položaju.
15. Taka razširitev obsega varstva se ne zdi upravičena, glede na to, da je opredelitev pojma potrošnik precej ozka. Poleg tega Direktiva državam članicam nalaga, da v nacionalnem pravu vzpostavijo tako ureditev, da nepošteni pogoji v pogodbah

med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom potrošnika kot ekonomsko šibkejšo stranko ne bodo zavezovali. Tak cilj ureditve varstva potrošnika izhaja iz prava Unije. Potrošniku, ki se šteje za ekonomsko šibkejšo in pravno manj izkušeno stranko v primerjavi s trgovcem, naj bi zagotavljal varstvo, tako da se te stranke z obveznostjo, da mora tožbo vložiti na sodišče države, v kateri ima sedež njegov sopogodbenuk, ne bi odvrnilo od uveljavljanja sodnega varstva (sodba z dne 19. januarja 1993, Lehmann Hutton INc, C -89/91, EU:C:1993:15). Glede na te okoliščine je odgovor na vprašanje potreben za rešitev spora, ki poteka pred nacionalnim sodiščem.

DELOVNI DOKUMENT